

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase, soudce Faisala Husseiniho a soudkyně Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Mgr. Bc. Ing. M. P.**, zastoupený JUDr. Janem Klaiem, advokátem se sídlem Lukavická 22, Plzeň, proti žalovanému: **Velitel vzdušných sil**, se sídlem Vítězné náměstí 1500/5, Praha 6, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2024, č. j. MO 35145/2024-3031, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2024, č. j. 62 Ad 8/2024-75,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2024, č. j. 62 Ad 8/2024-75, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2024, č. j. MO 35145/2024-3031, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 24 456 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Jana Klaila.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je voják z povolání, který požádal v srpnu roku 2008 velitele svého vojenského útvaru (původně šlo o útvar v Přerově) o doplacení služebního platu za období, kdy byl určen k plnění úkolů služeb LZS a SAR (letecké záchranné služby, resp. letecké pátrací a záchranné služby).

[2] Služební orgán nejprve žalobci nevyhověl, poté mu v roce 2019 po opakovaných zásazích správních soudů částečně vyhověl a přiznal žalobci odměnu za práci přesčas ve výši 74 007 Kč spolu s úrokem z prodlení. Také toto rozhodnutí však bylo následně zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2021, č. j. 62 Ad 23/2019-76.

[3] Věcí se poté zabýval i Nejvyšší správní soud, který dospěl k závěru, že rozdělení směn LZS a SAR (12 hodin výkonu služby a na ně navazujících 12 hodin formálně označovaných jako služební pohotovost, přičemž materiálně se jednalo také o výkon služby) bylo čistě formální a účelové, zřejmě vedené snahou o finanční úsporu či v důsledku dlouhodobé personální poddimenzovanosti letky. Pro rozdělení směn neexistoval legitimní důvod a jednalo se o snahu o obcházení zákona (s důsledkem krácení žalobce na jeho platových nárocích). Z materiálního hlediska žalobce vykonával 24hodinové služby, za které mu náležel příslušný plat, včetně případných dalších příplatků (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2022, č. j. 4 As 261/2021-33).

[4] Rozhodnutím ze dne 4. 8. 2023, č.j. MO 586006/2023-2427, ve znění rozhodnutí ze dne 17. 8. 2023, č.j. MO 610441/2023-2427, proto velitel VÚ 2427 Sedlec, Vícenice u Náměstě nad Oslavou, ve výroku I. žádosti žalobce vyhověl a přiznal mu doplacení hrubého platu ve výši 135 552 Kč a odpovídající úrok z prodlení. Výrokem II. rozhodl služební orgán tak, že nároky za dobu do 30. 6. 2005 jsou dle § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále jen „zákon o vojácích z povolání“), promlčeny. Výrokem III. služební orgán nevyhověl žádosti o rozšíření nároku na období po roce 2008, neboť se jedná o samostatné správní řízení, které bylo vedeno u jiného správního orgánu. Druhý a třetí výrok rozhodnutí služebního orgánu napadl žalobce odvoláním, které žalovaný zamítl a prvostupňové rozhodnutí v tomto rozsahu potvrdil.

[5] Následně se ve výše uvedeném rozsahu obrátil žalobce na Krajský soud v Brně. Krajský soud úvodem připomněl, že žalobcův nárok je ve svém základu oprávněný, což již v dřívějších rozhodnutích potvrdily správní soudy. Sporným zůstává, zda je promlčen žalobcův nárok za období do 30. 6. 2005 a jak mělo být posouzeno jeho rozšíření žádosti ze dne 5. 10. 2011.

[6] Pro posouzení věci byl pro krajský soud podstatný charakter žalobcova nároku. Žalobce v žalobě opakovaně zmiňoval, že mu služební orgány „úmyslně způsobily škodu“, a domáhal se náhrady škody, případně vydání bezdůvodného obohacení. Takto ovšem dle krajského soudu nebylo možné žalobcův nárok kvalifikovat. Žalobcem uplatněný nárok podle krajského soudu vychází, zjednodušeně řečeno, ze skutečnosti, že za plnění úkolů služeb LZS a SAR v letech 2005 až 2008 byl původně žalobci vyplacen plat za 12 hodin výkonu služby a dále 50 % platu za 12 hodin služební pohotovosti. Žalobce ovšem po celou dobu konal řádnou službu, za jejíž výkon mu náležel plat v plné výši včetně příslušných příplatků. Jedná se tudíž o nárok na plat a jeho příslušenství dle § 66 a násl. zákona o vojácích z povolání ve spojení se zákonem č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech (dále jen „zákon č. 143/1992 Sb.“). K tomu krajský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2022, č. j. 10 As 334/2021 - 64, ve kterém i Nejvyšší správní soud charakterizoval daný nárok jako nárok platový. V žalobcově případě tedy podle krajského soudu nebylo možné hovořit ani o jeho nároku na náhradu škody, ani o nároku na vydání bezdůvodného obohacení. Podle § 161 odst. 1 zákona o vojácích

pokračování

z povolení poté platí, že nestanovuje-li tento zákon jinak, činí lhůta k uplatnění peněžitých nároků ze služebního poměru 3 roky. Podle odst. 2 téhož ustanovení jde-li o opětovné plnění, činí lhůta k uplatnění nároku na jednotlivá plnění 3 roky od jejich splatnosti.

[7] Ohledně promlčení žalobcova nároku do 30. 6. 2005 krajský soud nejprve odkázal na svůj rozsudek č. j. 62 Ad 23/2019-76, ve kterém se již shodnou žalobcovou námitkou zabýval a také tam ji shledal nedůvodnou. I v nynější věci poté krajský soud dospěl k závěru, že promlčení žalobcova nároku nebylo v rozporu s dobrými mravy. Žalobce neuvedl žádný důvod, pro který by nemohl uplatnit u služebního orgánu platový nárok dříve. Ze skutkových okolností navíc ani nevyplývalo, že by služební orgán jednal v rozporu s dobrými mravy či že by zneužíval právo. Žalobce sice předložil zvukový záznam ze dne 30. 9. 2008, který podle žalobce prokazoval nátlak služebních orgánů, tento zvukový záznam však podle krajského soudu nebyl dostatečný.

[8] Ohledně žalobcova „rozšíření žádosti“ ze dne 5. 10. 2011 dospěl krajský soud k závěru, že nevyhovění žádosti žalobce o rozšíření nároku za období po roce 2008 s odkazem na samostatné řízení poté, co rozšíření žádosti bylo postoupeno jinému orgánu, ob stojí. Krajský soud se ztotožnil s verzí žalovaného, že „rozšíření žádosti“ bylo posuzováno samostatně velitelem VÚ 8407 Kbely poté, co mu bylo postoupeno. O jeho výsledku byl žalobce vyrozuměn (byť i žalovaný připustil jistá procesní pochybení při postupování i při samotném vyrozumívání žalobce) a že se proti němu také mohl bránit, jak podle krajského soudu vyplynulo z reakcí velitele VÚ 2802 Olomouc ze dne 24. 5. 2012 a ze dne 8. 10. 2012. I podle krajského soudu je tedy za rozhodnutí o žalobcově rozšíření žádosti třeba považovat vyrozumění velitele VÚ 8407 Kbely (jehož se žalobci dostalo vyrozuměním velitele VÚ 2802 Olomouc spolu s informací o tom, že podání bylo veliteli VÚ 8407 Kbely postoupeno). Za této situace se krajský soud neztotožnil s tvrzením žalobce, že se žádné samostatné rozhodnutí o jeho rozšíření žádosti nenachází ve správním spise a že není žádný důkaz o tom, že bylo vydáno.

[9] Z ničeho podle krajského soudu ani nevyplývalo, že by byl žalobce ze strany služebních orgánů utvrzován v přesvědčení, že řízení v nyní posuzované věci se týká i jeho rozšíření žádosti ze dne 5. 10. 2011 a že i o tomto podání bude rozhodováno; nároků ve vztahu k období po 30. 9. 2008 (jehož se mělo podání ze dne 5. 10. 2011 týkat) se netýkal žádný postup služebních orgánů v nyní posuzované věci, toto období nebylo předmětem žádného dokazování.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

Kasační stížnost

[10] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (*stěžovatel*) kasační stížnost. V té i nadále trvá na svých závěrech ohledně promlčení svého nároku do 30. 6. 2005 a rozšíření své žádosti z roku 2011. Obě námitky prý krajský soud nesprávně právně posoudil, vypořádání námitky rozšíření žádosti bylo navíc i nepřezkoumatelné.

[11] Ohledně nesprávného posouzení svého nároku do 30. 6. 2005 stěžovatel namítl, že jednání služebních orgánů bylo od samého začátku vedeno ve zcela zjevném úmyslu nevyplatit stěžovateli plat v plné výši. Krajský soud se mýlí, pokud dospěl k závěru, že chybná kvalifikace stěžovatelových služeb pramenila primárně z personální

poddimenzovanosti letky a skutečnosti, že z personálních důvodů nebylo jiným způsobem možné plnit všechny její úkoly. Podle stěžovatele rozhodování velitelů primárně směřovalo k tomu, aby nemusely být stěžovateli vypláceny příplatky za práci přesčas a další příplatky, na které mu výkonem služeb vznikl nárok. Tento úmysl stěžovatel spatřuje zejména ve skutečnosti, že pro zabezpečení výkonu služeb LZS a SAR byly vydávány písemné rozkazy o určení k výkonu těchto služeb (na 24 hodin). Jestliže žalovaný uplatnil námitku promlčení, která ze strany krajského soudu nebyla považována za rozpornou s dobrými mravy, pak stěžovatel trvá na promlčecí době desetileté, neboť jednání velitelů bylo od samého počátku úmyslné a směřovalo k poškození stěžovatele.

[12] Ohledně nesprávného posouzení rozšíření stěžovatelovy žádosti z roku 2011 stěžovatel namítl, že krajský soud vyšel z pouhých domněnek a tvrzení žalovaného a nesprávně interpretoval a dovozoval některé skutečnosti. Podle názoru stěžovatele neprovedl krajský soud řádně vyhodnocení skutečností vyplývajících ze správního spisu.

[13] Předně je podle stěžovatele potřeba uvést, že se rozšíření žádosti o doplacení platu z 5. 10. 2011 ve správním spisu nachází. Stěžovatel uplatnil rozšíření své původní žádosti z roku 2008 u Velitelství společných sil Olomouc, u kterého v té době byl projednáván správní spis obsahující žádost o doplatek platu za období od roku 1998 do roku 2008. Podání bylo doručováno Velitelství společných sil doporučeně poštou. Ve spise je dále založena odpověď Velitelství společných sil Olomouc ze dne 24. 10. 2011, ve které velitel sděluje, že žádost o doplacení dlužné části platu postoupil k řešení stěžovatelovu nadřízenému služebnímu orgánu – veliteli VÚ 8407. Dále stěžovatel odkázal na celou řadu písemností z let 2012 až 2023, ve kterých se opakovaně dožadoval projednání a rozhodnutí jeho rozšíření žádosti z roku 2011, případně alespoň sdělení, v jaké fázi a u jakého služebního orgánu se projednání rozšíření jeho žádosti nachází. Vyjasnit pochyby ohledně rozšíření stěžovatelovy žádosti ostatně přikázal i krajský soud ve svém prvním rozsudku č. j. 62 Ad 23/2019-76.

[14] Celkově tedy lze shrnout tuto část stěžovatelovy kasační stížnosti tak, že podle stěžovatele stále není zřejmé, jak bylo s jeho rozšířením žádosti z roku 2011 dále nakládáno. Zaprvé není zřejmé, jestli bylo rozšíření žádosti postoupeno veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely, či zda o něm rozhodl velitel VÚ 2802 Olomouc, kterému rozšíření žádosti původně směřovalo. Zadruhé, pokud bylo rozšíření žádosti skutečně postoupeno, tak není zřejmé, jakým úkonem a z jakého důvodu se tak stalo. A konečně zatřetí není zřejmé, jak, kým a jakým úkonem bylo o rozšíření žádosti rozhodnuto.

Vyjádření žalovaného

[15] Ke kasační stížnosti se vyjádřil žalovaný, který navrhl její zamítnutí.

[16] K námitce úmyslného způsobení škody stěžovateli žalovaný odkázal na předchozí rozsudek krajského soudu, ve kterém se krajský soud touto námitkou již zabýval. V nynějším rozsudku krajský soud dospěl ke shodnému závěru, stěžovateli škoda způsobena úmyslně nebyla. Chybný postup žalovaného měl základ v personálních nedostacích letky. Žalovaný se plně ztotožňuje s argumentací krajského soudu, že předpokladem vzniku povinnosti k náhradě škody je vedle protiprávního jednání spočívajícího v porušení právní

pokračování

povinnosti také vznik škody, kterou nelze ztotožňovat s primární právní povinností vyplatit plat ve stanovené výši.

[17] I ohledně námitky rozšíření žádosti z roku 2011 se žalovaný ztotožňuje s argumentací krajského soudu v napadeném rozsudku, podle které ob stojí argumentace služebního orgánu, že žádost z roku 2011 byla jako nová žádost velitelem Společných sil v Olomouci postoupena veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely, který ji shledal nedůvodnou, což uvedl sám žalobce ve sdělení ze dne 11. 6. 2012. Sdělení velitele VÚ 2802 Olomouc z května a října 2012 se sice v případě stěžovatele nepodařilo ve správním archivu dohledat, nicméně ze všech podání stěžovatele, a ostatně i ze samotné kasační stížnosti, vyplývá, že u stěžovatele probíhal identický postup jako u ostatních žadatelů. Z existujících dokumentů (přípis velitele Společných sil Olomouc ze dne 24. 10. 2011) ostatně také vyplývá, že o žádosti tedy probíhalo samostatné správní řízení před jinými služebními orgány, které bylo ukončeno rozhodnutím (ač formálně vadným) služebního orgánu, který byl příslušný ve věci rozhodnout.

[18] Ve své argumentaci stěžovatel navíc na jednu stranu připouští podání rozšíření jeho žádosti z roku 2011 u služebního orgánu, které ovšem není schopen věrohodně doložit, a dovozuje jej pouze z přípisů, které se služebnímu orgánu sice nepodařilo dohledat (ale stěžovatel jimi zřejmě disponuje), ale zároveň které dle stěžovatele neprokazují existenci rozhodnutí velitele VÚ 8407 Praha-Kbely. Jeho argumentace se tak jeví jako účelová. Z výše uvedených podkladů ovšem jednoznačně plyne, že rozšíření žádosti z roku 2011 existovalo, a to bylo postoupeno k vyřízení veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely, který o ní rozhodl tak, že jí nevyhověl. Stěžovatel přesto (a možná právě proto) ignoroval toto rozhodnutí a trval na jejím spojení s dosud neprojednanou původní žádostí u VÚ 2802 Olomouc, čemuž ovšem velitel VÚ 2802 Olomouc nevyhověl a stěžovatele o tom vyrozuměl. Stěžovatel přitom mohl brojit prostředky podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), aby bylo vydáno formálně bezvadné rozhodnutí o jeho nároku uplatněného rozšířením žádosti z roku 2011, což ovšem neučinil, přestože byl ve věci právně zastoupen.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[19] Kasační stížnost je důvodná.

[20] Nejvyššímu správnímu soudu jsou z jeho úřední činnosti dobře známy spory vojenských pilotů, kterým byla chybně proplácena jejich služba. Jak správně připomněl již krajský soud, v „prvním kole“ těchto sporů se správní soudy postavily na jejich stranu a rozhodly o povinnosti služebních orgánů doplatit pilotům jejich platové nároky.

[21] Nyní se případy objevují u správních soudů znovu. Zatímco základní platové nároky byly pilotům na základě rozsudků správních soudů již přiznány, piloti žalují další skutečnosti spojené s tímto výchozím sporem – promlčení jejich nároků do 30. 6. 2005 a rozšíření jejich žádostí z roku 2011. V těchto sporech však piloti na rozdíl od „prvního kola“ nejsou úspěšní a úspěchu se prozatím nedočkali ani u Nejvyššího správního soudu, který ve všech doposud rozhodnutých sporech zamítl jejich kasační stížnosti a potvrdil rozsudky krajských soudů – konkrétně jde o rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 161/2024-38, 10 As 162/2024-36, 10 As 163/2024-30, 2 As 183/2024-33

a 2 As 184/2024-33. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že všichni piloti jsou zastoupeni jedním advokátem a jejich podání adresovaná soudům jsou téměř identická.

[22] Nynější případ je však od ostatních výše citovaných částečně odlišný. Ve všech doposud řešených případech se Nejvyšší správní soud kvůli žalobní pasivitě pilotů nezabýval jejich polemikou ohledně rozšíření žádostí z roku 2011. V nynějším případě se však žaloba zdejšího stěžovatele v části týkající se rozšíření jeho žádosti z roku 2011 lišila od žalob ostatních pilotů, díky čemuž krajský soud tuto část žaloby mohl projednat. Krajský soud tak učinil a jeho právní názor ohledně rozšíření stěžovatelovy žádosti z roku 2011 tedy bude předmětem přezkumu v současném kasačním řízení (k tomu viz body [30] a násl. níže).

[23] Nejprve však Nejvyšší správní soud přezkoumal tu část stěžovatelovy kasační argumentace, která se týká údajné nesprávného posouzení promlčení jeho nároku za období do 30. 6. 2005. Podstata stěžovatelovy argumentace spočívá v tom, že jeho nárok se promlčuje v 10leté lhůtě z důvodu úmyslného způsobení škody služebními orgány, které nařizovaly služební pohotovost v rozporu se zákonem právě za účelem neproplácet práci přesčas a v úmyslu tak způsobit stěžovateli újmu. Promlčení stěžovatelova nároku do 30. 6. 2005, tak jak je odůvodnily služební orgány, tedy bylo v rozporu s dobrými mravy.

[24] Institut promlčení nároků vyplývajících ze služebního poměru vojáků z povolání je upraven v § 159 odst. 1 zákona o vojácích z povolání, podle něž *nárok se promlčí, jestliže nebyl uplatněn ve lhůtě, která je stanovena v tomto zákoně. K promlčení se přihlídně jen tehdy, jestliže se ten, vůči němuž se nárok uplatňuje, promlčení dovolá; v takovém případě nelze promlčený nárok tomu, kdo jej uplatňuje, přiznat.* Počátek promlčecí lhůty je stanoven na den následující po dni, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé (§ 160 odst. 1 zákona o vojácích z povolání) a délka promlčecí lhůty k uplatnění peněžitých nároků, které představují opětovné plnění, je stanovena na 3 roky od jejich splatnosti (§ 161 odst. 2 zákona o vojácích z povolání).

[25] Otázkou promlčení nároku na doplacení ušlého platu za období do 30. 6. 2005 se zabýval krajský soud již ve svém prvním rozsudku č. j. 62 Ad 23/2019-76, v němž nepřisvědčil námitce stěžovatele, že by uplatnění námítky promlčení bylo v rozporu s dobrými mravy (srov. bod 54 zmíněného rozsudku a jemu předcházející body). V nyní posuzované věci na předmětné rozhodnutí odkázal krajský soud a připomenul, že správní soudnictví je vybudováno na kasačním principu, který je spojen se závazností právního názoru vysloveného soudy. Právním názorem obsaženým v dříve vydaném rozhodnutí je ostatně vázán též NSS (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2019, č. j. 4 As 3/2018-50, č. 4015/2020 Sb. NSS). Obdobně u krajských soudů platí, že jsou vázány svým dříve vysloveným právním názorem za předpokladu, že se v mezidobí nezměnil skutkový ani právní stav, popř. judikatura závazná pro soud (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2024, č. j. 9 As 66/2023-72, č. 4615/2024 Sb. NSS).

[26] Dále krajský soud správně uvedl, že nárok žalobce nelze kvalifikovat jako náhradu úmyslně způsobené škody ze strany služebních orgánů, případně nárok na vydání bezdůvodného obohacení (srov. body 15 a 16 rozsudku krajského soudu). Stěžovatelem uplatněný nárok vychází, zjednodušeně řečeno, ze skutečnosti, že za plnění úkolů služeb LZS a SAR byl původně žalobci vyplacen plat za 12 hodin výkonu služby a dále 50 % platu

pokračování

za 12 hodin služební pohotovosti. Stěžovatel ovšem po celou dobu konal řádnou službu, za jejíž výkon mu náležel plat v plné výši včetně příslušných příplatků. Jedná se tudíž o nárok na plat a jeho příslušenství dle § 66 a násl. zákona o vojácích z povolání ve spojení se zákonem č. 143/1992 Sb. Rovněž Nejvyšší správní soud opakovaně charakterizoval daný nárok jako nárok na doplacení ušlého platu. Dále krajský soud uvedl, že stěžovatel neuvedl žádný důvod, pro který by nemohl uplatnit svůj platový nárok dříve. K odkazu stěžovatele na zvukový záznam údajně prokazující nátlak služebních orgánů krajský soud upozornil, že tento zvukový záznam byl pořízen až dne 30. 9. 2008, tedy po uplatnění nároku. Obecně přitom platí, že pro posouzení námitky promlčení jako výkonu práva v rozporu s dobrými mravy jsou bez významu okolnosti, které nastaly až po uplatnění práva (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2022, č. j. 2 As 114/2021-46, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 33 Cdo 126/2009 – k tomu viz body 22 a 23 rozsudku krajského soudu).

[27] S předestřenými úvahami krajského soudu Nejvyšší správní soud souhlasí. Stěžovatel vyjma samotného nezákonného nařízení služební pohotovosti netvrdí žádné skutečnosti, které by vypovídaly o úmyslném jednání nadřízených služebních orgánů. Přestože pro rozdělení směn na „standardní“ službu a služební pohotovost nebyl legitimní důvod a ze strany služebně nadřízených orgánů stěžovatele se skutečně jednalo o snahu obcházení zákona, tato okolnost ještě sama o sobě neznamená, že tak bylo učiněno za účelem způsobit stěžovateli újmu. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud i v jiných obdobných případech sporů mezi vojáky z povolání a jejich útvary ohledně nařizování služební pohotovosti a plnění úkolů služeb SAR a LZS, u nichž vyhodnotil, že nařízení služební pohotovosti bylo učiněno z důvodu potřeby efektivního využití lidských zdrojů a zajištění běžného chodu letky (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2023, č. j. 10 As 498/2021-51, ze dne 16. 12. 2021, č. j. 1 As 247/2021-40, č. 4303/2022 Sb. NSS, ze dne 19. 4. 2022, č. j. 494/2021-48, ze dne 20. 1. 2022, č. j. 4 As 407/2021-50, či ze dne 28. 3. 2023, č. j. 7 As 379/2021-34). Žádné z tvrzení stěžovatele tak nenaváděje tomu, že by nadřízené služební orgány jednaly s úmyslem jej poškodit.

[28] Také co do posouzení údajné nemravnosti uplatnění námitky promlčení nadřízeným služebním orgánem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje se závěry krajského soudu. Námitka promlčení totiž dobrým mravům zásadně neodporuje. K prolomení tohoto obecného pravidla může dojít pouze ve výjimečných případech a přichází v úvahu tehdy, bylo-li by samotné promlčení výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí lhůty nezavinil a vůči němuž by byly následky zániku nároku příliš tvrdým důsledkem (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000, nebo ze dne 30. 5. 2022, sp. zn. 30 Cdo 2990/2021). K prolomení tohoto obecného institutu tak může dojít pouze ve výjimečných případech, které by ospravedlňovaly prolomení právní jistoty, jako je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele nebo účast na mezinárodní misi v místech se špatnou infrastrukturou (srov. např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2018, č. j. 6 Ad 31/2017-32, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 23 Cdo 123/2011). V posuzovaném případě však stěžovatel nic takového netvrdí, natož aby prokázal závažné okolnosti, které by nasvědčovaly, že uplatnění institutu promlčení bylo v rozporu s dobrými mravy.

[29] První okruh stěžovatelových námitek tedy ani v nynějším kasačním řízení nebyl důvodný – shodně Nejvyšší správní soud rozhodl již ve výše zmíněných rozsudcích

č. j. 10 As 161/2024-38, 10 As 162/2024-36, 10 As 163/2024-30, 2 As 183/2024-33 a 2 As 184/2024-33.

[30] Druhý okruh kasačních námitek směřuje k nesprávnému, resp. nejasnému posouzení stěžovatelova rozšíření žádosti z roku 2011. Z podání účastníků řízení Nejvyšší správní soud identifikoval tři okruhy sporných otázek: zaprvé není zřejmé, jestli bylo rozšíření žádosti postoupeno veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely, či zda o něm rozhodl velitel VÚ 2802 Olomouc, kterému rozšíření žádosti původně směřovalo. Zadruhé, pokud bylo rozšíření žádosti skutečně postoupeno, tak není zřejmé, jakým úkonem a z jakého důvodu se tak stalo. A konečně zatřetí není zřejmé, jak, kým a jakým úkonem bylo o rozšíření žádosti rozhodnuto.

[31] Před samotným hodnocením těchto otázek Nejvyšší správní soud uvádí, že nejasnosti kolem rozšíření žádostí z roku 2011 se objevují po celou dobu těchto sporů a správní soudy se k nim již vyjadřovaly. Konkrétně v případě stávajícího stěžovatele krajský soud ve svém původním rozsudku č. j. 62 Ad 23/2019-76 konstatoval, *„že správním spisem neprochází jednoznačný důkaz o tom, že by žalobce v roce 2011 zaslal Velitelství vzdušných sil žádost o doplacení dlužné částky, ani že by taková žádost byla postoupena do Prahy; [...] Na druhou stranu, prvostupňový orgán nezpochybnil existenci podání ze dne 5. 10. 2011 a že takové podání bylo postoupeno do Prahy, [...] Za této situace tak nejsou dány dostatečné skutkové podklady pro posouzení toho, zda žalobce skutečně svoji žádost rozšířil či nikoli, kdy tak učinil, jakým podáním, či jakého období se měl tento úkon týkat“* (bod 60 rozsudku krajského soudu). Krajský soud tedy přikázal žalovanému, *„aby za součinnosti se žalobcem postavil na jisto, zda žalobce v roce 2011 skutečně zaslal Velitelství vzdušných sil v Olomouci žádost o doplacení dlužné částky, zda tak učinil také podáním podaným na poště dne 15. 6. 2012, zda takové žádosti byly postoupeny do Prahy, a aby spis doplnil o příslušné listiny, na které odkazuje prvostupňový orgán, a také o listiny, které měl doložit žalobce (resp. jeho zástupce), existují-li, případně aby se vyjádřil k žalobcem zmiňované ztrátě listin“* (bod 69 rozsudku krajského soudu).

[32] Nejvyšší správní soud se v rozsudku ze dne 17. 2. 2022, č. j. 4 As 261/2021-33, kterým ke kasační stížnosti žalovaného přezkoumával výše uvedený rozsudek krajského soudu, otázkou rozšíření stěžovatelovy žádosti z roku 2011 výslovně nezabýval. Zdůraznil však, že žalovaný se musí otázkou rozšíření stěžovatelovy žádosti z roku 2011 v dalším řízení zabývat a tuto otázku vyjasnit, tak jak ho k tomu zavázal krajský soud výše uvedeným způsobem (bod 65 rozsudku Nejvyššího správního soudu uvedeného v tomto odstavci).

[33] V dalším řízení velitel VÚ 2427 Sedlec dospěl k závěru, že nelze s jistotou prokázat, že stěžovatel v roce 2011 skutečně podal rozšíření své žádosti. Stěžovatel ani správní orgány nedisponují originálem stěžovatelova rozšíření žádosti a neexistují ani poštovní potvrzení o tom, že rozšíření žádosti veliteli VÚ 2802 Olomouc skutečně došlo. Z dalších písemných podkladů založených ve správním spise, které se však o rozšíření stěžovatelovy žádosti z roku 2011 zmiňovaly, velitel VÚ 2427 Sedlec dovodil, že rozšíření žádosti muselo být stěžovatelem v roce 2011 podáno. Z písemných podkladů založených ve správním spisu však podle velitele VÚ 2427 Sedlec vyplynulo, že si stěžovatel musel být vědom, že jeho rozšíření žádosti z roku 2011 bylo postoupeno k rozhodnutí veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely. Velitel VÚ 2427 Sedlec přitom odkázal na přípis velitele VÚ 2802 Olomouc ze dne 24. 5. 2011 [zde měl velitel VÚ 2427 Sedlec evidentně na mysli přípis ze dne 24. 5. 2012, nikoli 24. 5. 2011 – pozn. NSS], ve kterém velitel stěžovateli sdělil, že jeho rozšířením žádosti

pokračování

se zabýval velitel VÚ 8407 Praha-Kbely, který ji shledal nedůvodnou. Na tento přípis přitom stěžovatel reagoval svou odpovědí ze dne 12. 6. 2012, ve které namítal nedůvodnost postoupení rozšíření jeho žádosti veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely, dále že pouhé vyrozumění o nějakém dalším řízení nelze považovat za meritorní rozhodnutí v takovém řízení a konečně v této odpovědi stěžovatel navrhl sloučení řízení o jeho původní žádosti i o jejím rozšíření z roku 2011. Z této odpovědi podle velitele VÚ 2427 Sedlec bylo zřejmé, že stěžovatel věděl o tom, že o rozšíření žádosti již negativně rozhodl velitel VÚ 8407 Praha-Kbely. Podle velitele VÚ 2427 Sedlec tedy stěžovatel rozšířením své žádosti z roku 2011 zahájil nové správní řízení, což je postup v souladu s § 45 odst. 4 správního řádu. Ve stěžovatelově případě žádný správní orgán nikdy nerozhodl o sloučení jeho řízení. O tom všem stěžovatel po celou dobu řízení věděl, což potvrdila jeho odpověď ze dne 12. 6. 2012. Pokud tedy bylo rozhodnutí velitele VÚ 8407 Praha-Kbely formálně vadné a stěžovatel navíc nesouhlasil ani s jeho meritorním závěrem, měl se proti tomuto rozhodnutí samostatně bránit v další větvi jeho řízení. V závěru navíc velitel VÚ 2427 Sedlec dodal, že pokud by rozhodnutí velitele VÚ 8407 Praha-Kbely o stěžovatelově rozšíření žádosti z roku 2011 vůbec neexistovalo, pak by o dané věci stále fakticky probíhalo řízení u velitele VÚ 8407 Praha-Kbely a ani v takovém případě by tedy kvůli překážce litispendence nemohl velitel VÚ 2427 Sedlec rozhodnout o rozšíření stěžovatelovy žádosti v nynějším řízení. Velitel VÚ 2427 Sedlec tedy nevyhověl stěžovatelově rozšíření jeho žádosti z roku 2011, neboť se podle něj jednalo o samostatné správní řízení vedené u jiného správního orgánu, které nebylo součástí tohoto řízení.

[34] S posouzením velitele VÚ 2427 Sedlec, jako prvostupňového správního orgánu se poté v odvolacím řízení ztotožnil žalovaný a v soudním řízení rovněž krajský soud.

[35] Nejvyšší správní soud však s tímto posouzením nesouhlasí.

[36] Z výše podané rekapitulace průběhu tohoto sporu je zřejmé, že nejasnosti ohledně rozšíření stěžovatelovy žádosti se v tomto sporu objevují opakovaně a soudy na správní orgány již apelovaly, aby především postavily najisto, zda a jakým podáním stěžovatel rozšíření své původní žádosti podal, jak s tímto rozšířením bylo dále nakládáno a jak o ní bylo rozhodnuto [srov. bod 31 výše]. Z obsahu správního spisu vyplývá, že velitel VÚ 2427 Sedlec se po apelech soudů snažil vyjasnit tyto doposud nedořešené skutečnosti, když se obrátil na velitele VÚ 8407 Praha-Kbely s žádostí o informace a zaslání relevantních dokumentů, dále vyzval k součinnosti zástupce stěžovatele a rovněž se obrátil na Správní archiv armády ČR. Žádný z těchto úkonů však ve věci nepřinesl nic nového a stále tedy platí, že:

- správní spis neobsahuje rozšíření původní žádosti z roku 2011 ani jakýkoli doklad o jeho doručení správním orgánům;
- správní spis neobsahuje žádný podklad o procesním postupu údajného postoupení rozšíření žádosti veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely;
- správní spis neobsahuje žádné procesní úkony, které by byly činěny u velitele VÚ 8407 Praha-Kbely;
- správní spis neobsahuje žádné rozhodnutí o stěžovatelově rozšíření žádosti z roku 2011;

- není ani jinak prokázáno, že by u velitele VÚ 8407 Praha-Kbely byl veden správní spis o stěžovatelově rozšíření žádosti, činěny jakékoli procesní úkony, či vydáno jakékoli formální rozhodnutí.

[37] Za těchto okolností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jediným spravedlivým řešením této neobvyklé situace je, vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

[38] V této souvislosti Nejvyšší správní soud připouští, že se ve správním spise nacházejí náznaky o tom, že stěžovatelův zástupce věděl o údajném postoupení věci veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely a díl viny na posuzované situaci leží i na zástupci stěžovatele, který shodně jako správní orgány není schopen dohledat originál rozšíření původní žádosti z roku 2011 ani doklady o tom, že by toto rozšíření původní žádosti správními orgány v roce 2011 skutečně doručil – zástupce stěžovatele v průběhu správního řízení doložil dvě prosté kopie údajných rozšíření žádosti z roku 2011, které však obsahují různá data vyhotovení, nejsou nijak podepsána a lze tedy důvodně pochybovat o jejich autenticitě a tedy i jejich důkazní hodnotě; navíc ze správního spisu je zřejmá zhruba 5letá proluka mezi lety 2012 až 2017, ve které se ani správní orgány, ani zástupce stěžovatele o osud rozšíření původní žádosti nijak nezajímali.

[39] Nejvyšší správní soud však stále vychází z primárního předpokladu, že jednou z povinností správního orgánu vedoucího správního řízení je dodržování zásady spisového pořádku, resp. zásady řádného vedení spisu, která je na zákonné úrovni konkretizována v § 17 správního řádu (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2013, č. j. 6 As 81/2013-56, bod 25 a násl., ze dne 16. 12. 2015, č. j. 8 As 106/2015-33, bod 15, či ze dne 10. 8. 2017, č. j. 10 As 221/2017-39, bod 12) S touto zásadou se poté nutně pojí důsledek, že její porušení jde logicky k tíži správního orgánu. K tomuto závěru ostatně dospěl již i Nejvyšší správní soud, který uvedl, že „[s]kutečnost, že správní orgán nemůže prokázat, že spis již dále nebyl doplňován o další podklady, popř. že stěžovatel nebyl vyzván k vyjádření se k případným novým důkazům, jde tedy plně k tíži správního úřadu a nikoli k tíži adresáta správního rozhodnutí“ (výše cit. rozsudek 6 As 81/2013-56, bod 24).

[40] Rovněž Ústavní soud se opakovaně vyslovil k případům, kdy podání účastníka řízení nebyla z důvodů, které již nelze objasnit, založena do spisu; v důsledku pochybení soudu patrně došlo ke ztrátě podání či založení do jiného spisu. V takových případech je třeba vycházet z presumpce, že podání bylo učiněno řádně a včas; je potom věcí soudu, aby zajistil řádné projednání takového podání (nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2016, sp. zn. IV.ÚS 3173/15 – z dřívějších rozhodnutí Ústavního soudu např. nálezy ze dne 6. 10. 1998, sp. zn. I. ÚS 460/97, ze dne 23. 11. 2000, sp. zn. III. ÚS 329/2000, či ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. III. ÚS 674/04).

[41] Uvedené závěry lze podle Nejvyššího správního soudu plně vztáhnout i na nyní posuzovanou věc. V tomto případě v zásadě již není sporu o tom, že stěžovatel v roce 2011 skutečně podal rozšíření své původní žádosti. Byť tato žádost o rozšíření není založena ve správním spisu a neexistují ani žádné doklady prokazující její skutečné podání, z navazující komunikace správních orgánů se zástupcem stěžovatele lze mít skutečně za prokázané, že k rozšíření původní žádosti skutečně došlo.

pokračování

[42] Sporný však i nadále zůstává další osud rozšíření původní žádosti, a to jak jeho osud procesní (tedy zejména jeho postoupení veliteli VÚ 8407 Praha-Kbely), tak i osud meritorní (tedy jak bylo vůbec rozhodnuto o nároku uplatněném v tomto rozšíření původní žádosti). I v těchto otázkách, a s ohledem na nedobrou úroveň vedení správního spisu (byť zejména kolem roku 2011 a bezprostředně navazujících let, které jsou však pro současné otázky podstatné), dospívá Nejvyšší správní soud k závěru, že natolik vážné nedostatky ve vedení spisu a s tím spojené nejasnosti kolem tak zásadních skutečností, jako postoupení rozšíření původní žádosti či vůbec jeho meritorní posouzení, nemohou jít k tíži účastníka řízení a rozhodnutí žalovaného je v tomto rozsahu tedy třeba zrušit.

[43] V dalším řízení tedy žalovaný za předpokladu, že nedojde k dalšímu vyjasnění i nadále nejasných skutečností, ideálně ve spolupráci se stěžovatelem zrekonstruuje obsah rozšíření původní žádosti z roku 2011 – tedy zejména vyjasní, doplacení jakých platových nároků se stěžovatel tímto rozšířením žádosti domáhal a poté toto rozšíření žádosti řádně posoudí.

IV. Závěr a náklady řízení

[44] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že stěžovatelova kasační stížnost byla důvodná a zrušil rozsudek krajského soudu (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). S ohledem na důvody zrušení rozsudku zrušil i rozhodnutí žalovaného. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. pak vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Zruší-li Nejvyšší správní soud společně s rozsudkem krajského soudu i rozhodnutí žalovaného, musí rozhodnout o nákladech kasačního řízení i řízení před krajským soudem (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá, neboť ve věci neměl úspěch. Stěžovatel naopak úspěšný byl, proto mu náhrada nákladů náleží (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[45] Celkové náklady stěžovatele v řízení o žalobě tvoří zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a odměna zástupce (advokáta). Ta náleží za tři úkony právní služby, tj. přípravu a převzetí zastoupení, sepsání žaloby a sepsání repliky [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a činí $3 \times 3\,100$ Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], plus paušální částku ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 3×300 Kč. Odměna advokáta v řízení před krajským soudem tak dohromady činí 10 200 Kč. Protože je advokát plátcem DPH (§ 14a advokátního tarifu), odměna se podle § 57 odst. 2 s. ř. s. zvyšuje o 21 % z částky 10 200 Kč, tedy o 2 142 Kč. Spolu se zaplaceným soudním poplatkem tedy celkové náklady řízení o žalobě činí 15 342 Kč.

[46] Celkové náklady stěžovatele v řízení o kasační stížnosti spočívají v zaplaceném soudním poplatku 5 000 Kč a odměně zástupce (advokáta). Ta náleží za jeden úkon právní služby v podobě sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] a činí 3 100 Kč plus paušální částku ve výši 300 Kč. Odměna advokáta v řízení před Nejvyšším správním soudem tak dohromady činí 3 400 Kč a dále se zvyšuje o 21 % z této částky, tedy o 714 Kč. Náklady řízení před Nejvyšším správním soudem tak celkově činí 9 114 Kč.

[47] Žalovaný je tedy povinen stěžovateli k rukám jeho zástupce uhradit náklady řízení v celkové výši $(15\,342 + 9\,114 =) 24\,456$ Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. března 2025

Tomáš Foltas v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Adéla Žemlová